

Wystąpienie otwierające sesję merytoryczną konferencji ITS Polska – 24 czerwca 2025 r.

Szanowni Państwo,

Jestem zaszczycona, że mogę otworzyć dzisiejszą sesję merytoryczną, poświęconą jednemu z najpoważniejszych i zarazem najbardziej przemilczanych wyzwań współczesnej Polski – wykluczeniu komunikacyjnemu.

Tym bardziej cieszy fakt, że spotykamy się w Lublinie – mieście posiadającym certyfikat Smart City, które nie tylko wdrożyło zaawansowane rozwiązania transportowe, ale też konsekwentnie rozwija standardy dostępności i jakości życia mieszkańców.

Nasza konferencja zyskała patronat Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Cyfryzacji, Marszałka Województwa Lubelskiego oraz Prezydenta Lublina. Towarzyszy nam też wsparcie ekspertów z CUPT, Departamentu Transportu Drogowego i innych instytucji rządowych – co jasno pokazuje, że temat wykluczenia komunikacyjnego jest dziś sprawą państwową.

Jako Stowarzyszenie ITS Polska tworzymy przestrzeń współpracy między administracją, ekspertami i społecznościami, które domagają się realnych zmian. Dziś, tu w Lublinie, mamy wyjątkową okazję, by połączyć te głosy i wypracować wspólne wnioski.

Bo wykluczenie komunikacyjne to nie tylko problem logistyczny czy infrastrukturalny. To również problem konstytucyjny, społeczny i moralny.

Artykuł 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej mówi jasno: Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Artykuł 32 nakazuje równość wobec prawa i zakazuje dyskryminacji. Jak więc mamy pogodzić te zapisy z rzeczywistością tysięcy Polaków – mieszkańców gmin wiejskich i mniejszych miejscowości – którzy nie mogą dojechać do pracy, szkoły, lekarza czy urzędu?

Wykluczenie komunikacyjne to forma cichego, ale brutalnego społecznego odrzucenia. Ogranicza edukację, zatrudnienie, leczenie, aktywność obywatelską. Dzieli obywateli na tych, którzy mają dostęp do podstawowych usług i możliwości normalnego życia – i tych, których potrzeby ignoruje się systemowo, wbrew zasadzie równości i sprawiedliwości społecznej. A to nie tylko niesprawiedliwe. To sprzeczne z duchem i literą prawa.

Po pierwsze: potrzebujemy zmian legislacyjnych.

Obowiązujące przepisy są rozproszone i nie zawsze dostosowane do realnych potrzeb mieszkańców i samorządów. Brakuje spójnej polityki transportowej na poziomie państwa oraz skutecznych mechanizmów wspierających lokalne inicjatywy na rzecz poprawy dostępności transportowej.

Dlatego musimy mówić o potrzebie nowelizacji prawa, które jasno zdefiniuje:

- obowiązki państwa i samorządów w zakresie zapewniania dostępności transportowej,
- minimalny standard połączeń dla każdej gminy,
- stabilne źródła finansowania, w tym nowe mechanizmy wsparcia dla terenów wykluczonych.

Po drugie: samorządy muszą być aktywne.

Gmina nie może być tylko jednostką administracyjną – musi być rzecznikiem interesów swoich mieszkańców.

Dlatego dziś kieruję apel do przedstawicieli gmin: nie milczcie, nie ignorujcie, działajcie.

Mamy prawo oczekiwać, że władze lokalne będą walczyć o komunikację tak samo, jak o kanalizację, szkoły czy drogi. Bo bez komunikacji żadna z tych inwestycji nie ma znaczenia – dla kogoś, kto nie ma jak do nich dotrzeć.

Konferencja została zaplanowana jako wydarzenie aktywne – nie tylko miejsce wykładów, ale przede wszystkim platforma wymiany doświadczeń i formułowania wspólnych wniosków.

Zależało nam, by przedstawiciele samorządów, organizacji społecznych, firm i instytucji przesłali wcześniej swoje propozycje legislacyjne, opisali problemy, z jakimi się zmagają, i wskazali, gdzie prawo nie działa lub wręcz blokuje rozwój lokalnego transportu.

Dlatego dziś, tu – podczas konferencji – pragnę powtórzyć apel:

Zgłaszajcie swoje propozycje do Komisji Wnioskowej.

Można to zrobić:

- na papierowych kartkach dostępnych przy rejestracji i w sali konferencyjnej,
- lub przesyłając wiadomość na adres: lublin@itspolska.pl.

Każda uwaga, każda propozycja legislacyjna, każda wskazana bariera – ma znaczenie. Zostanie poddana analizie i ujęta w podsumowaniu konferencji, które trafi do instytucji rządowych i samorządowych.

Nie pozwólmy, by ta konferencja była tylko mówieniem o problemach. Niech będzie początkiem ich rozwiązywania – razem, wspólnie.

Po trzecie: potrzebujemy współpracy z ekspertami i środowiskiem ITS.

Dzisiaj nie wystarczy już tylko kupić autobus. Trzeba umieć zaplanować, skoordynować i zarządzać całym systemem połączeń – a do tego potrzebna jest wiedza, dane i technologia.

Eksperci – inżynierowie, planiści, informatycy – mają do odegrania kluczową rolę. Ale musimy stworzyć warunki, by ta wiedza mogła być użyta lokalnie. Samorządy powinny mieć dostęp do narzędzi planowania, doradztwa i szkoleń.

Właśnie w tym widzę szczególną misję Stowarzyszenia ITS Polska. Chcemy nie tylko inspirować, ale wspierać konkretne działania – także na szczeblu najmniejszych gmin.

Szanowni Państwo,

Mam nadzieję, że dzisiejsze obrady nie będą tylko wymianą opinii. Niech będą początkiem realnej zmiany – prawnej, administracyjnej, technologicznej i społecznej.

Konstytucyjna rola państwa to nie tylko zapis w dokumencie. To realna odpowiedzialność za każdego obywatela – również tego z najmniejszej gminy w Polsce.

Dziękuję.

Szanowni Państwo,

rozpoczynamy **I sesję konferencji**, poświęconą analizie i identyfikacji problemów wykluczenia komunikacyjnego.

W kolejnych wystąpieniach nasi eksperci z zakresu zarządzania ruchem omówią m.in.:

- przyczyny wykluczenia komunikacyjnego,
- jego społeczne, ekonomiczne i środowiskowe skutki,
- oraz obowiązki władz w przeciwdziałaniu temu zjawisku.

Zachęcam do uważnego wysłuchania tej sesji – to ważny fundament dalszych dyskusji.

Zapraszam Pana Dyrektora Niezgodę z Wydziału Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością w Lublinie do przedstawienia swojej prezentacji.

1_Niezgoda Arkadiusz	Wykluczenie komunikacyjne. Przyczyny, skutki i przeciwdziałanie- Arkadiusz Niezgoda, Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością w Lublinie
2_ Malec Grzegorz	Czy organizator transportu może skutecznie zapobiegać wykluczeniu komunikacyjnemu - problemy I dobre praktyki – Grzegorz Malec, Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Lublinie
3_ Łakota Krzysztof	Od wizji do wdrożenia - Nowoczesne systemy ITS w służbie dostępności transportu lokalnego – Krzysztof Łakota, Zarząd Dróg Miejskich w Rzeszowie
4_ Marszałek Robert	Publiczny transport zbiorowy jedynym lekarstwem na ograniczenie wykluczenia transportowego? – Robert Marszałek, ekspert transportu
Barbara Wójtowicz	Sesja I Analiza i Identyfikacja Problemów Dyskusja

Zakończenie

Szanowni Państwo,

zbliżamy się do końca dzisiejszej konferencji. Mam nadzieję, że dla wszystkich z Państwa była to okazja nie tylko do wysłuchania interesujących wystąpień, ale przede wszystkim do wspólnej refleksji i wymiany doświadczeń.

Pragnę jeszcze raz podkreślić, że nasze spotkanie miało charakter **aktywny i otwarty** — nie kończy się ono wraz z zamknięciem tej sali. Bardzo zależy nam, aby zgromadzone tu pomysły, postulaty i wnioski zostały zebrane i posłużyły jako podstawa do dalszych działań oraz do sformułowania rekomendacji dla decydentów.

Dlatego **serdecznie proszę wszystkich uczestników o przesłanie swoich wniosków, uwag oraz propozycji rozwiązań** w terminie, który podamy w osobnej wiadomości. Każdy głos jest dla nas cenny i każdy zostanie wzięty pod uwagę przy opracowywaniu końcowego podsumowania konferencji.

Jeszcze raz dziękuję Państwu za udział, zaangażowanie i inspirujące dyskusje. Mam nadzieję, że nasza współpraca będzie miała ciąg dalszy.